

**MARC
VANDEPUT
BELEIDSVERKLARING
2009**

1. Economie	9
2. Europese aangelegenheden.....	25
3. Landbouw en plattelandontwikkeling	31

COLOFON

EEN UITGAVE VAN

Marc Vandeput, gedeputeerde

COÖRDINATIE

kabinet gedeputeerde Marc Vandeput

REDACTIE

Bruno Bamps

EINDREDACTIE

Marc Vandeput

GRAFISCH ONTWERP, TYPOGRAFIE & COVERBEELD

Dion Boodts – Grafische producties,
Informatie & Onthaal, provincie Limburg

FOTOGRAFIE

Robin Reynders – Grafische producties,
Informatie & Onthaal, provincie Limburg
Eddy Daniels – Tongeren

LETTERTYPES

Auto2 (*Underware*), Fresco (*Fred Smeyjers*)

	Voorwoord - 'Limburg, a perfect brand'	7
1.	Economie	9
1.1.	Economische krachtenbundeling	9
1.2.	Ruimte	10
1.3.	Investeren in innovatie	14
1.4.	Een provinciale kleinhandelsstructuur met grote wervingskracht	18
1.5.	Meer Limburgs ondernemerschap	20
1.6.	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	21
1.7.	Limburgovereenkomst	22
1.8.	LSM	23
2.	Europa en internationale samenwerking	25
2.1.	Europa in Limburg	25
2.2.	De toekomst van Limburg ligt over de grens	25
3.	Landbouw en plattelandontwikkeling	31
3.1.	Economische slagkracht en innovatief vermogen verhogen	31
3.2.	Economische en sociale leefbaarheid van het Limburgse platteland	34

‘Limburg, a perfect brand’

De legislatuurnota zet de sporen voor de toekomst van onze provincie helder uiteen en geeft duidelijk aan welke kansen we kunnen grijpen voor een duurzame ontwikkeling van Limburg. Het voorbije jaar heeft het provinciebestuur vernieuwende projecten en acties ondernomen, inspirerende initiatieven voorbereid en Limburgse actoren verenigd om de Limburgse toekomstplannen te realiseren. Een complementaire versterking van de economische, sociale en fysieke kwaliteit is de beleidsambitie.

Naast de continuering van de strategische economische beleidsopties van vorig jaar heeft deze beleidsverklaring de ambitie om innovatie als strategische hefboom en groeimotor nog diepgaander te integreren in het provinciaal economisch beleid, de sociale economie en de Limburgse land- en tuinbouw. Tegelijkertijd worden de 3 P's (People, Planet en Profit) van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen als een fijne draad doorheen de Limburgse socio-economische ontwikkeling geweven.

Met vereende krachten kunnen we de beleidsdoelstellingen realiseren. Daarbij mogen we ons niet laten begrenzen door de provinciegrenzen. Integendeel: grensoverschrijdende samenwerking en allianties zijn meer dan ooit instrumenten om de interne ontwikkelingen kracht bij te zetten, een ondernemende, creatieve en innovatieve Limburgse samenleving te creëren en het welzijn van de Limburgers te waarborgen.

Marc Vandeput
gedeputeerde

1. Economie

De transformatie van een industriële naar een postindustriële setting zal zich de komende decennia meer dan ooit manifesteren. Die omvorming hoeft geen bedreiging te zijn maar creëert juist nieuwe kansen die de Limburgse economie naar een hoger ontwikkelingsniveau kunnen tillen. Dat heeft positieve effecten voor het ondernemerschap, de arbeidsmarkt en de algemene levensstandaard van de Limburgers.

Het blijft de kernopdracht van het provinciaal economisch beleid om de economische structuur te versterken. Dat gebeurt door de slagkracht van ondernemingen te verbeteren, de bestaande bedrijvigheid te verankeren en nieuw ondernemerschap te stimuleren. Het provinciebestuur richt zich op de perspectiefrijke bedrijven in de industriële en kennissectoren die al in onze provincie gevestigd zijn. Via het systeem van ‘open innovation’ moeten product- en procesinnovatie de concurrentiekracht van de Limburgse bedrijven nog meer waarborgen.

Ook het Limburgse spin-offvermogen in de nieuwe kennissectoren moet worden versterkt. In het kader van de Limburgse speerpunten zullen nieuwe economische groeisectoren als de logistiek, zorgeconomie, life sciences en clean technology, de weg wijzen naar een ondernemende, creatieve en innovatieve economie.

We willen die structurele ontwikkeling realiseren met grote aandacht voor de principes van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO): duurzaamheid en aandacht voor de Limburgse kansengroepen.

1.1. Economische krachtenbundeling

De Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM-Limburg) en het Erkend Regionaal Samenwerkingsverband Limburg (ERSV-Limburg) maken er werk van om economische informatie, algemene statistische data en grondige inzichten te verwerven, gericht op en afgestemd met andere beleidsdomeinen en externe partners. ERSV-Limburg houdt per-

manent de vinger aan de pols van nv Limburg. De prestaties van het Limburgs economisch weefsel worden aan de hand van een indicatorenset permanent gemeten en vergeleken met de omliggende regio's. Die benchmarking geldt als referentiekader voor het eigen regionaal economisch beleid en is belangrijk om tijdig nieuwe economische ontwikkelingen en trends te ontdekken. Ze helpen ook om grensoverschrijdende partnerschappen te realiseren.

De directe toegankelijkheid en vlotte bruikbaarheid van de statistische data is essentieel voor de provinciale economische beleidsplanning. Ze voeden immers de sociaal-economische acties van POM-Limburg en de uitvoering van het streekpact.

De geïntegreerde organisatiestructuur van POM- en ERSV-Limburg levert zeker een meerwaarde. Hij vergroot ook het draagvlak voor het provinciaal sociaal-economisch streekbeleid. De streektafels en het subregionaal burgemeestersoverleg geven subregionale impulsen en reflexen aan het provinciaal beleid. Via dialoog en overleg met de sociale partners in de Sociaal-Economische Raad van de Regio (SERR), het Regionaal Economisch Sociaal Overlegcomité (RESOC) en de bestuursorganen van POM-Limburg worden dan weer de signalen van de werkgevers- en werknemersorganisaties opgevangen.

In 2009 wordt de geïntegreerde organisatiestructuur verder versterkt, zodat ERSV- en POM-Limburg hun provinciale opdrachten nog beter kunnen vervullen.

1.2. Ruimte

Onze provincie profileert zich als een interessante vestigingsomgeving voor ondernemingen. Ze beschikt over voldoende goed uitgeruste, duurzaam ontwikkelde en vlot bereikbare ruimte om te ondernemen.

Planning. Om de expansie van de Limburgse economie te waarborgen, moet de ruimtelijke planning op een toekomstgerichte en duurzame manier voorzien in nieuwe economische ruimte. Met geactualiseerde behoefteberekeningen voor de Limburgse subregio's wordt onder meer ingezet op de actualisatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Ook de opvolging en realisatie van de lopende planningsprocessen in het kader van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA), passen in die taakstelling. Het globale plan-milieueffectenrapport voor het ENA zal midden 2009 worden gefinaliseerd. POM volgt als medetrekker van het coördinatieplatform van ENA, de uitvoering van dit nieuwe economische netwerk op.

Realisaties. Om een voldoende groot aanbod aan bedrijventerreinen te realiseren, participeert POM-Limburg samen met andere overheden, privé-partners en de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM), aan diverse bedrijfsterreinontwikkelingen. Voor 2009 vervult POM een zeer actieve rol door de inbreng van expertise in het ontwikkelingstraject van diverse terreinen van provinciaal belang: Genenbos (Ham-Tessenderlo), Zwartenhoek (Ham), Beringen-Ravenshout-Noord (Beringen), Tervant (Beringen), Genk-Zuid-West (Diepenbeek), Termien, Genk-Waterschei, Genk-Zwartberg, Brustem. Verder begeleidt POM-Limburg de uitbreiding van lokale bedrijventerzones in Diepenbeek, Borgloon en Nieuwerkerken.

We moeten niet alleen nieuwe economische zones ontwikkelen, maar ook de kwaliteit van de bestaande economische ruimte bewaken. Revitalisering en herstructurering van verouderde of vervuilde bedrijventerreinen verhogen de vestigingswaarde van die zones voor de huidige en potentiële ondernemers. Vooral de ondersteuning van de Limburgse gemeenten in deze gespecialiseerde opdracht is een noodzaak. Volgend jaar is POM-Limburg betrokken bij de herstructurering van Ravenshout-Genenbos, het bedrijventerrein van Opglabbeek, Jagersborg (Maaseik), De Schacht (Heusden-Zolder) en Oude Bunders (Maasmechelen).

Duurzaamheid. De laatste jaren zijn heel wat inzichten ontstaan, aanbevelingen geformuleerd en beleidsinitiatieven genomen om de principes van duurzaamheid en kwaliteit te integreren in het beheer en de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Ook in het provinciaal economisch beleid wordt dat actiepunt zeer bewust opgenomen. Met de POM's van de andere Vlaamse provincies wordt een gemeenschappelijk programma inzake duurzame bedrijventerreinontwikkeling opgesteld. Thema's die hier aan bod komen, zijn: mobiliteit, energie, sociale economie, de koppeling tussen de publieke en private ruimte, en duurzaam waterbeheer.

Vanaf volgend jaar gaat het grensoverschrijdend project Sustainable Industrial Sites van start waarmee we samen met het Centrum Duurzaam Bouwen een objectief waardebepalingsinstrument ontwikkelen. De aandacht voor een duurzaam gebruik van de bestaande bedrijfsterreinen uit zich verder in de provinciale inspanningen om het beschikbare ruimtelijk potentieel optimaal te benutten en onbenutte terreinen opnieuw in gebruik te nemen.

1.3. Investeren in innovatie

Innovatie dringt zich steeds meer op als alternatieve strategie voor economische groei. Economisten verwachten dat innovatie zal instaan voor 90 % van de nieuwe producten en diensten. Door volgehouden investeringen heeft Limburg al een hele weg afgelegd in de opbouw van een gespecialiseerd kennis- en onderzoekspotentieel en in de samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven.

Cijfers. De inspanningen lonen. De recente IWT-cijfers tonen dat de subsidies voor onderzoeksprojecten en innovatietrajecten in het Limburgse bedrijfsleven in 2007 zijn verdrievoudigd ten opzichte van 2006. Ook de steun aan bedrijven voor innovatie in de bedrijfsvoering is verdubbeld. De Limburgse hightechindustrie heeft een vrij groot procentueel aandeel in de totale tewerkstelling. Onze provincie heeft een hogere score dan Antwerpen, West- en Oost-Vlaanderen, maar scoort wel veel lager dan Vlaams-Brabant en Nederlands Limburg. Dezelfde vaststelling kan worden gemaakt voor de kennisintensieve hightechdiensten.

Ondanks de inhaalbeweging behoudt Limburg tegenover de omliggende regio's een relatieve achterstand op het vlak van investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Dat is zowel het geval voor de privésector als voor de publieke sector (overheid + universiteiten) en op het vlak van het aantal toegekende patenten.

Samenwerking. Open innovatie moet meer dan ooit het innovatieproces in het Limburgse bedrijfsleven ondersteunen. Intensieve communicatie en interactie tussen de drie bouwstenen van de zogenaamde 'triple helix' (de overheid, kennisinstellingen en de ondernemingen), is al toegepast in de gezamenlijke interface van de Universiteit Hasselt en de hogescholen, in het Innovatiecentrum, en in diverse Europese projecten, zoals de innovatievouchers en 'strategisch ondernemen'. Ook met de provinciale innovatiepremie voor KMO's wordt de samenwerking gestimuleerd.

Om de aanwezige bedrijven te verankeren, de kenniseconomie te laten groeien en nieuwe economische groeisectoren te ontwikkelen, moet de bestaande Limburgse technologieportfolio nog worden vergroot door grensoverschrijdende krachtenbundeling. Recent is de innovatie-overeenkomst tussen Vlaams-Brabant, de beide Limburgen en de aanwezige kennisinstellingen ondertekend.

Met die overeenkomst krijgt de kennisas Leuven-Hasselt-Maastricht inhoud. Vanuit dezelfde as kan ook de verbinding naar Aken en Eindhoven worden gemaakt. Daardoor wordt een groter technologie- en innovatie-aanbod gecreëerd en ontstaat een groter draagvlak voor de ontwikkeling van nieuwe producten in nieuwe niches. De ken-

nisas zal vanaf volgend jaar in concrete projecten worden omgezet. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het onderzochte innovatieprofiel van onze provincie.

De nieuwe economische groeisectoren voor onze provincie zijn al lang geen onbekende meer. Integendeel. Wat vorig jaar nog leek op utopische droombeelden, wordt anno 2008, dankzij de Limburgse krachtenbundeling, in Limburg en zelfs in interprovinciale en grensoverschrijdende context meer dan ooit realiteit.

Logistiek. Het doorbraakscenario voor de logistieke sector wordt bewaakt door het Logistiek Platform Limburg, met de ondersteuning van deskundig personeel door POM-Limburg. Voor de realisatie van de Extended Gateway Antwerpen-Limburg is dit jaar ook de samenwerkingsovereenkomst tussen Limburg en Haven Antwerpen ondertekend.

De diverse werkgroepen van het Logistiek Platform Limburg begeleiden de uitvoering van het doorbraakscenario: Extended Gateway, spoor- en intermodaal vervoer en infrastructuur, wegvervoer en infrastructuur, bedrijventerreinen, innovatie en ICT, onderwijs en arbeidsmarkt. Voorbereidingen worden getroffen om in 2009 een aparte werkgroep 'Promotie' op te richten. Die werkgroepen staan garant voor een multidisciplinaire aanpak en leiden elk op hun terrein tot concrete acties en projecten.

Life sciences. POM-Limburg en het provinciebestuur ondersteunen de uitbouw van de life sciences en healthcare-economie in onze provincie door te participeren in het actieplan dat de Universiteit Hasselt heeft uitgewerkt. Het actieplan omvat diverse sporen:

- het kennisaanbod inzake levenswetenschappen uitbouwen,
- bedrijfsgerichte innovatie ondersteunen,
- spin-offs realiseren,
- nieuwe bedrijven aantrekken,
- passende bedrijfsinfrastructuur voor starters ontwikkelen,
- risicokapitaal inzetten,
- menselijk potentieel ontwikkelen.

LifeTech Limburg is met een actieve deelname van POM-Limburg opgericht als platform voor de begeleiding en opvolging van het actieplan Life Sciences. De nv Life Sciences Development Campus treedt op als bouwheer voor de incubator.

Een onderdeel van het life sciences actieplan is gericht op het menselijk potentieel ten behoeve van de zorg-economie (ouderenzorg – ziekenhuiszorg). Daarmee wordt in januari gestart. De opdracht omvat:

- een prospectieve analyse van de behoefte aan zorgpersoneel in de ouderenzorg en ziekenhuiszorg, rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen inzake capaciteitsontwikkeling, nieuwe zorgconcepten, gewijzigde behoeften en cliëntengroepen,
- een analyse van de instroom en het beschikbare opleidingsaanbod in functie van de behoefte aan gekwalificeerd personeel,
- beleidsvoorstellen en acties ontwikkelen om de gekwalificeerde instroom te verhogen, de kwalificaties van het aanwezige personeel up to date te houden en een vroegtijdige uitstroom van personeel te voorkomen.

Clean Tech. De uitbouw van CleanTech als een nieuwe economische sector met groeipotentieel, gekoppeld aan de ontwikkeling van een duurzame leefomgeving en bedrijfsomgeving, is een nieuw speerpunt met grote toekomstmogelijkheden. Het actieplan CleanTech wordt ontwikkeld door LRM in samenwerking met de Universiteit Hasselt. De POM zorgt voor de duurzame ontwikkeling van bedrijventerreinen via nieuwe technologieën op het gebied van energie, CO₂-neutraliteit, groenbeheer, enzovoort.

1.4. Een provinciale kleinhandelsstructuur met grote wervingskracht

Limburgers kopen bijna 92 % van hun convenience-artikelen en ongeveer 85 % van hun shopping- en specialty-artikelen in Limburg zelf. Anders gezegd: ruim 8 % convenience en ongeveer 15 % shopping en specialty wordt buiten de provincie gekocht. Er zijn verschillende motieven om buiten de provincie boodschappen te gaan doen, en het aanbod buiten de provincie zal zich de komende jaren alleen maar versterken.

Om een tegengewicht te bieden aan die ontwikkelingen, zijn investeringen en vernieuwingen in de kleinhandelsstructuur nodig. Dat moet niet alleen vanuit een defensief oogpunt gebeuren: er moet vooral worden ingezet op een sterk wervend kleinhandelsaanbod. Limburg moet in de toekomst kunnen beschikken over nieuwe, onderscheidende vormen van aanbod die de kleinhandel meer kleur geven en een bovenprovinciale aantrekkingskracht hebben.

In haar kleinhandelsbeleid wil de provincie prioriteit geven aan een versterking van de centrale handelsgebieden in de steden, gemeenten, dorpen en kernen. Dat versterkt het woon- en leefklimaat in die woongebieden en geeft de bestaande ondernemers meer mogelijkheden voor een succesvolle exploitatie. De geraamde uitbreidingscapaciteit die de komende 10 jaar zal ontstaan, moet dus in de eerste plaats dienen voor de uitbreiding en versterking van binnenstedelijke centra en centra in de kleinere Limburg-

se gemeenten. De consolidatie en versterking van de Limburgse handelskernen kan echter evenwichtig worden aangevuld met nieuwe eigentijdse aanbods vormen in de provinciale kleinhandelsstructuur.

In het beleid voor lokale economie worden budgetten vrijgemaakt om vanaf 2009 de voorgestelde provinciale detailhandelsstructuur uit te bouwen. Er worden ook aangepaste ondersteuningsmogelijkheden uitgewerkt.

1.5. Meer Limburgs ondernemerschap

Ondernemerschap is de ruggengraat van het Limburgse economische weefsel. Om het volledige ondernemerspotentieel te kunnen benutten, blijft de provincie inspanningen leveren om Limburg nog aantrekkelijker te maken voor bedrijfsactiviteiten. Het concrete doel is om meer mensen aan te moedigen om een onderneming te starten, het bestaande zelfstandig ondernemerschap in optimale condities te laten groeien en via gerichte acquisities nieuwe bedrijvigheid aan te trekken.

De provincie blijft een partner van de Limburgse werkgeversorganisaties voor diverse onderwijsacties die de ondernemingswaarden helpen uitdragen. Door de verschillende beroepssectoren en vakbekwaamheid te promoten, kunnen ook de Limburgse beroepsverenigingen via het provinciaal subsidiereglement ter promotie van de beroepssectoren op projectmatige basis de aantrekkingskracht van het zelfstandig ondernemerschap in hun sector vergroten. Om maatwerk te kunnen leveren, wordt vanaf 2009 voor de ondersteuning van de Limburgse bouwsector een specifiek krediet voorzien.

Als eerstelijns overheid spelen de gemeentebesturen een belangrijke rol om het zelfstandig ondernemerschap te stimuleren. Het partnerschap met de lokale besturen blijft behouden via het provinciaal reglement kernversterking en het reglement inzake de gemeentelijke ondernemingsloketten. De Limburgse gemeenten en werkgeversorganisaties moeten worden aangespoord om beide reglementen nog meer te gebruiken.

Meer ondernemingsspirit en meer nieuwe ondernemingen kunnen ook worden bereikt door diverse obstakels bij de oprichting weg te werken en de administratieve druk op het ondernemerschap te verlichten. Met het goedgekeurde doelstelling 2-project Administratieve Vereenvoudiging, met onze provincie als Leading partner, zetten de Vlaamse provincies alvast samen stappen naar een betere en klantvriendelijke dienstverlening, en naar een vereenvoudiging van de administratieve procedures.

Tot slot geeft een professionele regiomarketing een belangrijke impuls aan het bestaande Limburgs ondernemerschap. De uitbouw van een dynamisch acquisitie-

instrument is bovendien onmisbaar om nieuwe investeerders aan te trekken. Limburg moet in de Euregionale en Europese markt worden gepositioneerd als een vestigingsregio met sterke toegevoegde waarde. POM-Limburg stelt zich in 2009 tot doel om een economische marketingvisie en promotiestrategie voor Limburg te ontwikkelen op basis waarvan POM-Limburg en partners in het werkveld gerichte instrumenten en acties kunnen ontwikkelen. De website 'LocateInLimburg' en de economische promotiefilm 'Limburg, a perfect brand' zullen daarvoor worden ingezet.

1.6. **Maatschappelijk verantwoord ondernemen**

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) staat voor een evenwicht tussen financiële resultaten, sociale belangen en het milieu. MVO draagt bij tot een duurzame ontwikkeling van de drie P's: People, Planet en Profit. Het is voor bedrijven een aantrekkelijke uitdaging om via de MVO-principes en met een directe betrokkenheid van de stakeholders, kansen op te sporen voor innovatie en verandering die ook de drie P's ten goede komen.

De provincie onderneemt onder meer acties voor duurzame ontwikkeling (Planet). Bij People horen de Startcentrale met de MVO-plannen voor invoegbedrijven en ERSV-Limburg met de opmaak van diversiteitsplannen voor bedrijven.

Platform. Door een concreet actieplan MVO wil de Provincie Limburg, samen met de betrokken intermediaire partners, een faciliterend voorwaardenscheppend kader en een MVO-platform creëren. Het platform heeft een netwerkfunctie en een sensibiliserende en informerende opdracht tegenover de Limburgse ondernemingen. Het platform moet op middellange termijn uitgroeien tot een expertisecel met een integrale MVO-visie en -aanpak in onze provincie.

Hefboomprojecten. Beleidsmatig moeten ook linken worden gelegd met de sector van de sociale economie. De provincie kiest resoluut voor de ontwikkeling en ondersteuning van innovatieve hefboomprojecten. Het bestuur mikt op initiatieven die een nieuwe dienstverlening creëren, een nieuwe markt aanboren of met een nieuwe aanpak echt het verschil kunnen maken.

De voorbije maanden zijn diverse nieuwe hefboomprojecten geïnitieerd en voorbereid. Met provinciale coördinatie komt het woonzorgproject volgend jaar op kruissnelheid. Het experimenteel project voor de tewerkstelling van personen met autisme gaat op 1 januari 2009 in uitvoering. Verschillende stappen voor de uitvoering van het provinciaal fietspuntenplan worden volgend jaar gezet.

Sociale werkplaatsen. De sector van de sociale economie en de werkvorm van de sociale werkplaatsen staan onder toenemende economische druk. Meer en meer worden opdrachten die traditioneel naar deze sector gingen, uitbesteed aan lageloonlanden. De sector moet zich dus wapenen voor de toekomst. Innovatie is ook hier een passende strategie voor het behoud en de groei van tewerkstelling. De provincie biedt vanaf 2009 ondersteuning voor de uitwerking van een innovatiestrategie in de Limburgse sociale werkplaatsen.

1.7. Limburgovereenkomst

Op 8 juli 2005 ondertekenden de Vlaamse regering en de deputatie van de provincie Limburg de Limburgovereenkomst. Hierdoor engageerde de Vlaamse regering zich tot een bijkomende investering van 673 miljoen euro in onze provincie. In goede samenwerking tussen de Vlaamse regering en de deputatie zit, drie jaar na de ondertekening, de uitvoering op schema.

Inzake openbare werken is de herinrichting van het Klaverblad te Lummen het meest zichtbaar. Voor de Noord-Zuid is met de tracé-keuze een belangrijke stap gezet. Voor de omleidingsweg te Neerpelt, dienen nog belangrijke stappen in de procedure te worden gezet. De realisatie van een netwerk van industrieterreinen langs het Albertkanaal en van 11 nieuwe industrieterreinen is volop aan de gang. En verder is de decretale verankering van de logistieke poort Limburg voorzien.

Tevens zijn verschillende innovatieversterkende acties ondernomen. In het Limburgse innovatiecentrum en de interface van UHasselt en de hogescholen kunnen ondernemingen terecht voor concreet advies en begeleiding. Voor de uitbreiding van het Wetenschapspark te Diepenbeek hebben wij reeds het startschot gegeven. En zopas hebben wij samen met de minister-president Kris Peeters de centrale locatie van het proefcentrum voor fruitteelt geopend.

De Limburgovereenkomst voorziet ook een uitbreiding van het aanbod van hoger en universitair onderwijs. Concreet zijn twee nieuwe richtingen, de opleiding Rechten en de Pop- en rockacademie, gestart. Ook de opleiding Verkeerskunde aan de UHasselt is regulier gemaakt. Tot slot zijn via het Limburgplan vele nieuwe jobs in de sociale economie gecreëerd.

1.8. LSM

Door het decreet van 23 mei 2008 zijn de middelen van LRM decretaal in Limburg verankerd. Het provinciebestuur is hierbij aangeduid als uiteindelijke bestemming van de herschikte LRM- middelen. In uitvoering van het decreet is op 9 juni 2008 het protocol tussen de Vlaamse regering en de Provincie Limburg ondertekend.

De eerste éénmalige uitkering van 174.330.000 Euro is gereserveerd voor de afwerking van eerder goedgekeurde STAP- projecten die door de Provincieraad werden vastgelegd in het Strategisch Toeristisch actieplan Limburg, diverse projecten uit het Limburgplan waarvan de opleiding rechten, de pop&rock academie en de steun aan de rustoorden de meest bekende zijn.

Voor nieuwe projecten wordt gerekend op een jaarlijks dividend van LRM of de valorisatie van belangrijke LRM-activa.

Om de herschikte LRM –middelen en de aandelen van Lisom op te vangen is in een bijzondere zitting van de Provincieraad van 16 mei 2008 de stichting van openbaar nut Limburg Sterk Merk opgericht.

Het doel van deze stichting Limburg sterk Merk is projecten te financieren die een evenwichtige ontwikkeling van Limburg dragen. De opdracht van LSM is zich te profileren als de drijvende kracht voor hefboomprojecten inzake duurzaamheid, mobiliteit, stedelijke ontwikkeling, regioversterking, "Quality of Life", de gezondheids- en zorg-economie. Projecten die van grensoverschrijdend en provinciaal belang zijn maar waar de provincie en de gemeenten mee hun schouders onderzetten en zorgen voor de publieke legitimering. Ook geclusterde gemeentelijke projecten o.a. de toeristische regioplannen en de regionale zorgplanning, kunnen door LSM worden opgenomen. Behalve de interne ontwikkeling richt LSM zich ook op de regiopromotie, de grensoverschrijdende samenwerking en de acquisitie van nieuwe investeringen.

2. Europa en internationale samenwerking

2.1. Europa in Limburg

De opgebouwde kennis en expertise in de uitvoering en beheer van de Europese programma's is een belangrijke factor om ook in de komende programmaperiode een intensieve projectbegeleiding, -initiatie en –ontwikkeling te realiseren. Net als in de voorbije periode streven we ernaar om in de programmaperiode 2007-2013 de Europese subsidies weloverwogen in te zetten voor belangrijke en strategische projecten in onze provincie.

Via het Provinciaal Contactpunt van het Doelstelling 2-programma 2007-2013 en de Interreg-projectmanagers worden promotoren intensief begeleid in de projectontwikkeling en de zoektocht naar grensoverschrijdende partnerschappen.

De ontwikkelde expertise loont. Talrijke projecten zijn al goedgekeurd in het eerste uitvoeringsjaar van het doelstelling 2-programma en in de Interreg-programma's van de Euregio Maas-Rijn en van de Gensregio Vlaanderen-Nederland.

2.2. De toekomst van Limburg ligt over de grens

De grensoverschrijdende activiteiten en samenwerkingsvormen moeten nog zichtbaarder en tastbaarder worden. In het licht van de voortschrijdende Europese éénwording en de mondialisering, waardoor nationale grenzen steeds meer gaan vervagen, groeit de wens om nog verder te gaan in de grensoverschrijdende samenwerking.

Grensoverschrijdende problemen en uitdagingen, zoals economische groei, zorg en welzijn, infrastructuur en mobiliteit, milieuzorg, onderwijs en veiligheid kunnen op een structurele wijze gezamenlijk worden aangepakt. De bestaande administratieve grenzen worden dan ook ervaren als belemmeringen die moeten worden overstege. In

een integrale, grensoverschrijdende visie en aanpak liggen kansen die een nieuwe ontwikkelingsimpuls aan onze provincie kunnen geven. De meeste Europese actoren zijn het erover eens dat de Euregio's, in het bijzonder de Euregio Maas-Rijn, een belangrijke intermediaire rol bij die grensoverschrijdende beleidsvorming kunnen spelen.

Speerpuntsectoren. In het streven naar één grote grensoverschrijdende economische ruimte moeten we verder inzetten op een aantal sterke economische sectoren, waaronder automotieve, hightech, dienstverlening, chemie, metaalbewerking, houtindustrie, en de water- en voedingsmiddelensectoren. Daarnaast is er een zeer solide Euregionale basis in opkomende sectoren als de life sciences, logistiek, agro-industrie, clean technology, mechanica en nanotechnologie. In het ontwikkelingstraject van die sectoren moet de gunstige ligging in het Noord-West-Europees economisch kerngebied als een troef worden gevaloriseerd.

Kennisas. De internationale concurrentiekracht van de aanwezige industrie moet worden gewaarborgd door een kwalitatief systeem van 'open innovation'. Om het spin-offvermogen in de provincie te vergroten moet verder worden geïnvesteerd in technologie en innovatie en in het bestaande netwerk van onderzoeks- en opleidingsinstituten.

De Euregio Maas-Rijn telt vijf universiteiten met bijna 85.000 studenten en 19 hogescholen met 60.000 studenten, wat een bijzondere opportuniteit biedt. De samenwerking tussen deze kennisinstellingen en de geclusterde kennisoverdracht moet leiden tot nog meer innovatie en de ontwikkeling van nieuwe bedrijvigheid.

De samenwerkingsovereenkomst Fresh Innovations by New Connections bundelt meer dan ooit de krachten inzake onderzoek, technologie en innovatie van de beide Limburgen en Vlaams-Brabant. De overeenkomst betekent de start van de kennisas Leuven-Hasselt-Maastricht. De drie provincies en de aanwezige universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen gaan nu samenwerken om nog meer baanbrekende innovaties in het bedrijfsleven te lanceren. Vanuit dezelfde as kan ook de verbinding met Aken en Eindhoven worden gemaakt.

De kennisas past perfect in de doelstelling van beide Limburgen, Vlaams-Brabant, Luik, Noord-Brabant en de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen om een technologische topregio te creëren. Logistiek, automotieve, ICT, clean technology, life sciences, medische technologie en de zorgeconomie zijn dé economische speerpunten en geven invulling aan deze topregio. Om mee in het grensoverschrijdend partnerschap te stappen, heeft Limburg de voorbije jaren sterk in deze sectoren geïnvesteerd.

De economische samenwerking moet worden verlengd tot strategische allianties tussen de Euregionale universitaire en algemene ziekenhuizen. De vorming van een

Euregionale gezondheidsregio met diverse ankerpunten in de vijf partnerregio's moet het streefdoel zijn. Ook duurzaamheid staat centraal in de verdere economische ontwikkeling. De Euregio moet zich profileren als een duurzame-energie-regio. Innovatie op het vlak van energie, de productie van nieuwe energievormen en rationeel energiegebruik vormen speerpuntensectoren voor de toekomst.

Zachte waarden. Naast kenniseconomie en technologie moet de Euregio Maas-Rijn ook aandacht hebben voor het behoud en de versterking van een dynamisch cultureel leven, veilige en aantrekkelijke steden, veelzijdige opleidingsmogelijkheden en een aangename woonomgeving.

Voor Limburg is het duidelijk dat de Euregio Maas-Rijn de weg dient te gaan van een gemeenschappelijke ruimte, gedragen door haar burgers en de verschillende culturen. Dat impliceert de ontwikkeling en verdere uitbouw van grensoverschrijdende netwerken op sociaal-cultureel, economisch en politiek gebied. Geen Euregionale ontwikkeling zal succes hebben zonder feitelijke en vitale interacties.

Het Limburger Charter is alvast de consolidatie van de inter-Limburgse samenwerking. In dat charter gaan Belgische en Nederlands Limburg nog een stap verder door het provinciaal beleid van beide provincies op diverse terreinen op elkaar af te stemmen.

3. Landbouw en plattelandontwikkeling

De landbouw op wereldvlak staat voor enorme uitdagingen en voor grote economische en maatschappelijk veranderingen. Voldoende veilig voedsel produceren, blijft een absolute prioriteit voor de land- en tuinbouw, ook in Limburg. De Vlaming en de Limburger verwachten dat de land- en tuinbouw een economisch rendabele sector is, die verder duurzaam groeit en mee evolueert met (bio)technologische ontwikkelingen en innovatieve tendensen.

3.1. Economische slagkracht en innovatief vermogen verhogen

Ruimtelijke inpassing. De tendens naar recreatief medegebruik en de nieuwe functies van het platteland kunnen ongetwijfeld leiden tot een maatschappelijke en economische meerwaarde. Maar de multifunctionele mogelijkheden kunnen ook conflicten veroorzaken. De overheid staat op alle bestuursniveaus dan ook voor een moeilijke evenwichts-oefening. In het provinciaal vergunningenbeleid levert de landbouwkundige toets boven op het wettelijk stedenbouwkundig en ruimtelijk onderzoek alvast een meerwaarde.

Grond is wellicht de belangrijkste productiefactor in de landbouw. Onze provincie beschikt over ongeveer 100.000 hectare landbouwgebied voor 4000 bedrijven. Om de economische slagkracht van de Limburgse land- en tuinbouw te kunnen verzekeren, is voldoende landbouwgrond absoluut noodzakelijk. Bij de afbakeningsprocedures inzake landbouw, natuur en bos verzamelt de sectie Landbouw & Plattelandontwikkeling via het GIS-systeem landbouwkundige gegevens om de herbevestiging van het agrarisch gebied te onderbouwen en zo de rechtszekerheid voor de individuele bedrijfszetels te verhogen.

Door de gewijzigde economische functie van het platteland is er de laatste jaren meer leegstand in het agrarisch en landelijk patrimonium. Momenteel wordt in het kader

van as 3 van PDPO II een provinciale visie voorbereid over de herbestemming van leegstaande agrarische gebouwen. De studie zal worden afgestemd met het Vlaams onderzoekstraject dat binnen het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) is opgestart. Een bruikbaar informatiepakket moet de Limburgers begeleiden bij een eventuele herbestemming conform de regelgeving.

Ook de reguliere dienstverlening inzake landschapsintegratie blijft een vaste waarde in het provinciaal landbouwbeleid. Er komen elk jaar meer vragen om advies.

Innovatie en diversificatie. Het provinciebestuur ondersteunt innovatie in de Limburgse land- en tuinbouw door de organisatie van de innovatiewedstrijd. Jaarthema's sensibiliseren de agrarische ondernemers om innovatieve concepten uit te werken die de bedrijfsrendabiliteit verhogen of de werkomstandigheden verlichten. De projecten worden door een onafhankelijke jury beoordeeld en de beste drie voorstellen ontvangen een provinciale subsidie om hun projectidee uit te werken. De thema's voor de innovatieaward voor 2009 zijn: samenwerkingsverbanden (aankoop, verwerking, machinerie), duurzaam energie- en waterbeheer, en optimalisatie van productietechnieken.

'Verdieping' is de uitbreiding van de klassieke landbouwactiviteit om te voldoen aan de eisen die de maatschappij stelt. Voorbeelden zijn biologische landbouw, landbouwproducten met een hoge kwaliteit, en kortere ketens tussen consument en producent door bijvoorbeeld thuisverkoop. Het bestuur zet hierin op in door de ondersteuning van de demonstratieve werking van PIBO-Campus inzake bio-landbouw en de samenwerking met Bioforum voor de Week van de Biolandbouw. Inzake de kwaliteit van de landbouwproducten sensibiliseert de provincie de Limburgse melkveehouders zodat ze het IKM-certificaat (Integrale Kwaliteitszorg Melk) behalen. En in overleg met de Vlaamse Agromarketing (VLAM) wordt een gelijkaardige ondersteuning voorbereid voor andere kwaliteitslabels in de land- en tuinbouw.

Hoevertoerisme, dagcreatie, natuurbeheer en zorgtaken op een actief landbouwbedrijf zijn typische verbredingsactiviteiten. Dankzij de intensieve en gespecialiseerde werking van Steunpunt Groene Zorg en de provinciale ondersteuning wordt weldra de vijftigste zorgboerderij in onze provincie geopend. Inzake natuurbeheer is in breed partnerschap met het werkveld het Leader-project Duurzaam behoud van het Haspengouws landschap voorbereid. Dit project gaat vanaf 1 januari 2009 in uitvoering.

Kennisontwikkeling. Pcfruit in Sint-Truiden wil de competitiviteit van de Limburgse fruitsector versterken via kennisontwikkeling, toegepast wetenschappelijk en demonstratief onderzoek, vulgarisatie en adviesverlening aan de sector. Vorig jaar is de nieuwe locatie geopend waardoor de diverse onderzoeksdisciplines nog beter op elkaar kunnen

worden afgestemd. Het onderzoek zal zich blijven richten op de hedendaagse problemen die zich aanbieden tengevolge van wijzigende omstandigheden zoals klimaatsveranderingen, duurzaamheid, milieu, economische rentabiliteit en concurrentiepositie van de fruitsector.

Het Kenniscentrum Land- en Tuinbouw zorgt voor de coördinatie en afstemming van twee bestaande en gerespecteerde Limburgse demonstratiebedrijven die de praktische uitvoering van de onderzoeksprojecten op zich nemen. Inzake platformwerking, coördinatie en afstemming van onderzoek en voorlichting en de aansturing van kennisopbouw in nieuwe agrarische thema's komt de werking van het kenniscentrum op kruissnelheid.

Via het Limburgs partnerschap in diverse Interreg-projecten krijgt de Limburgse land- en tuinbouw toegang tot nieuwe duurzame en alternatieve productietechnieken of tot nieuwe technologische en innovatieve ontwikkelingen. Inzake duurzaam bodemgebruik gaat het Interreg-project Bodembreed in uitvoering, met het kenniscentrum en PIBO-campus als partners. In het kader van energiebewust boeren ligt het Interreg-projectvoorstel Ebbenhout op tafel, met het kenniscentrum en PIBO-campus als partners. Wat duurzaam waterbeheer betreft, treden de provincie Limburg, pcfruit, PVL en PIBO-campus gezamenlijk op in het Interreg-project Interatief watergebruik.

Productiekwaliteit. Het demonstratief onderzoek spitst zich toe op technologische en teelttechnische ontwikkelingen, en op proces- en productinnovatie. Via praktijkgerichte voorlichting wordt gestreefd naar een directe inpasbaarheid van de onderzoeksresultaten in de individuele bedrijfsvoering. De provincie ondersteunt het onderzoek van PIBO-campus en PVL, en voorziet een jaarlijkse subsidie in de ondersteuning van de reguliere werking.

Vanaf volgend jaar wordt ook een nieuw agrarisch onderzoeksfonds opgericht dat zal worden gebruikt voor de cofinanciering van nieuwe Limburgse onderzoeksprojecten waarvan de resultaten kunnen leiden tot een duidelijk economische, landbouwkundige of ecologische meerwaarde.

3.2. Economische en sociale leefbaarheid van het Limburgse platteland

Met PDPO II neemt de provincie het voortouw in de verdere ontwikkeling van het Limburgse landelijk gebied. De krachtlijnen van het provinciaal beleid zijn vorig jaar vastgelegd in het provinciaal ontwikkelingsplan, dat in uitvoering van het Vlaams programma voor plattelandontwikkeling is opgemaakt en door de provincieraad is goedgekeurd.

Het plan beoogt een geïntegreerde en kwaliteitsvolle ontwikkeling van het platteland voor alle plattelandsgebruikers, op drie sporen:

- plattelandsgerelateerde speerpuntsectoren, zoals toerisme en fruit, verder ontwikkelen en verbreden,
- de gevarieerde streekeigen identiteit versterken,
- de landschappelijke kwaliteit van het Limburgs landelijk gebied bewaken.

Het plan bepaalt niet alleen het algemeen provinciaal beleidskader maar geldt ook als toetsingskader voor de projectaanvragen van as3.

Binnen de Leader-methodiek heeft de Vlaamse Regering twee plaatselijke groepen erkend. In de uitvoering van de regionale ontwikkelingsplannen neemt de provincie Limburg de rol op van eerstelijnsverantwoordelijke in de plaatselijke groep Haspengouw en in de plaatselijke groep Kempen & Maasland.

In beide assen streeft de Provincie Limburg naar hefboomprojecten met een economische finaliteit en een innovatief karakter. Een hefboomproject is een project met een multiplicatoreffect, een bovenlokale uitstraling en met imagoversterkende en identiteitsbepalende effecten voor de regio.